

tossa se joukko, jonka 'kotimaa-
ilma' oli niin ajankäytöltään, ra-
kenteeltaan kuin kohdatulta to-
dellisuudeltaan uutta aikaa, eri-
laista kuin suvun aiempien pol-
vien elämä – olivathan molem-
mat jalat siirtyneet agraariyhteis-
kunnasta modernin puolelle.”

Kirjan lähdeluettelon mu-
kaan Antti Häkkinen on jul-
kaissut lyhyessä ajassa useita
osa-analyysijä hankkeestaan.

Kieli pitkällä jään odottamaan
mahdollista tulevaa synteettistä
monografiaa.

Yksi täydennys tekee mie-
li tehdä kirjan tapaan hahmot-
taa vertikaaliset ja horisontaali-
set sukupolvet. Vaikka mann-
heimilainen polvi on ytimel-
tään horisontaalinen, sen mo-
bilisoituneet osat kiinnittyvät
useimmiten joihinkin olemassa
oleviin poliittisiin tai kulttuuri-

siin traditioihin. Tästä kulmas-
ta katsottuna esimerkiksi po-
liittiset puolueet ovat kerrostu-
neita sukupolviiliikkeitä. Näin
nähtynä myös mannheimilaiset
polvet muodostavat vertikaali-
sia traditioita, joita avainkoke-
muksensa leimaavat uudet pol-
vet joko ylläpitävät, muuntavat
tai hylkäävät.

Kohti jakamistaloutta

PEKKA WAHLSTEDT

Tuskin kukaan epäilee sitä, että
paljon puhuttu maapallon lop-
pu on edessä, jollei yletön luon-
nonvarojen kuluttaminen ja
saastuttaminen vähene merkit-
tävästi. Kuitenkin meno jatkuu
melkein entiseen malliin, koska
saavutetusta elintasosta on hy-
vin vaikea luopua.

Sitran johtavan asiantunti-
jan Veli-Matti Lahden ja va-
paan tutkijan ja start-up-yrit-
täjän Jenni Selosmaan mukaan
näin ei tarvitse tehdäkään. Maa-
pallo voidaan pelastaa ja samal-
la säilyttää nykyinen hyvinvoin-
ti – ratkaisun tuo uusi jakamis-
talous. Jakamistalous ei ole Lah-
den ja Selosmaan keksintö. Sen
syntysija löytyy Yhdysvalloista,
ja sen tärkeä vauhdittaja on ol-
lut talouskriisi.

Jakamistalous lähtee siitä, et-
tä ihmisillä on kodit ja autotal-
lit täynnä tavaraa – kirjoista po-
rakoneisiin ja autoihin – joi-
ta he eivät käytä tai käyttävät
vain harvoin. Sen sijaan että ta-
varat lojuvat pölyä keräämässä,

niitä voidaan vuokrata tai myy-
dä muille. Näin ihmisten ei tar-
vitse ostaa kaupasta uusia ta-
varoita, kun he voivat kierrät-
tää vanhoja. Yhdysvalloissa la-
man myötä työttömiksi jääneet
ovat alkaneet vuokrata autojaan
ja muita tavaroitaan muille, ja
monet ovat saavuttaneet lähes
saman tulotason kuin työssä ol-
lessaankin. Periaatteessa mitä
tahansa voidaan vuokrata: au-
toja, asuntoja, palveluita, työ-
suorituksia – ja jopa rahaa.

Tämä ei itsessään ole mitään
kovin uutta, vaihdettiinhan esi-
merkiksi keskiajalla oravannah-
koja, ja maaseudulla talkoot ja
muu yhteisöllinen vertaistalous
on ollut aina arkea. Ja kukapa ei
olisi käynyt kirpputoreilla.

Nykyään on kuitenkin yksi
pieni mutta ratkaiseva uusi tekijä
pelissä mukana: internet fa-
cebookeineen ja muine sosiaali-
sine medioineen. Netin kautta
kuka tahansa voi olla yhteydes-
sä kehen tahansa milloin ja mis-
sä tahansa. Näin jakamistalou-

Vesa-Matti Lahti &
Jenni Selosmaa
Kaikki jakoon!
Kohti uutta yhteisöllistä
taloutta
Atena, 2013

delle avautuu miltei rajattomat
mahdollisuudet.

Vielä teknisiä ominaisuuksia
tärkeämpää jakamistalouden
kannalta netissä on, että tuo
kaikille avoin ja kaikkien äänet
esiintuva media on aktivoi-
nut ihmisiä toimimaan ja luo-
maan asioita itse ja oma-aloi-
teisesti. Takana alkaa olla aika,
jolloin ihmiset istuivat vapaa-ai-
koinaan mykkinä ja passiivisina
televisiota tuijottamassa.

Tähän aktiivisuuteen liittyy
myös toinen tuore asia, min-
kä etenkin uusi netin ääressä
varttunut sukupolvi on innol-
la ottanut omakseen: tavaroi-
den omistaminen ja siihen liit-
tyvä sulkeutuneisuus ja kilpailu-
henkisyys on jäämässä taakse, ja
tilalle on nettiyhteisöllisyyden

myötä tullut tavarankäytön todellisia tarpeita tyydyttämään. Monet suosivatkin jakamistaloutta sosiaalisten tarpeiden vuoksi, kuten eräs amerikkalainen nainen, joka mainosti netissä järjestävänsä yhteisiä illallisia pääasiassa tavataksaan uusia ja erilaisia ihmisiä.

Kiintoisa kysymys on, miten perinteiset kaupalliset yritykset suhtautuvat jakamistalouteen. Monet kokevat sen uhaksi, mutta monet myös ovat lähteneet mukaan leikkiin, vaikka heilläkin on tähtäimessä taloudellinen hyöty. Esimerkiksi MG on Yhdysvalloissa alkanut myymisen ohella myös vuokrata autoja: kun ihmiset kokeilevat ja tutustuvat MG:n autoihin vuokraamalla, he ehkä innostuvat näistä menopeleistä ja ostavat itselleen MG:ltä oman auton.

Herääkin kysymys, eikö tässä ole vaarana, että kaupalliset voimat lopulta kaappaavat jakamistalouden itselleen ja näin kääntävät sen omia lähtökoh-

tiaan vastaan? Vaaran mahdollisuutta vahvistaa se, että näin historiassa on usein käynyt: jokin liike tai aate alkaa pienimuotoisena ja aitona, mutta karkaa sitten luojiensa käsistä ja kasvaa isoksi ja epäinhimilliseksi instituutioksi – on kyse sitten uskonnosta, politiikasta tai, kuten tässä tapauksessa, taloudellisesta toiminnasta.

Kirja käsittelee jonkin verran myös jakamistaloutta ympäröiviä vaaroja, mutta suhtautuu niihin aika huolettomasti.

Toisaalta *Kaikki jakoon!* vetoaa julkiseen sektoriin, joka voisi ja jonka pitäisi luoda edellytyksiä jakamistaloudelle. Yksi on lainsäädännön uudistaminen ja selkeyttäminen. Esimerkiksi vakuutus tuotteita pitää kehittää, jotta arvokkaiden tavaroiden yhteiskäyttö on turvallista. Veroittajan pitäisi tehdä julkisestikin selväksi, maksetaanko veroja esimerkiksi aikapankkityöstä, ja jos maksetaan, niin miten. Etenkin Suomessa, jossa jaka-

mistalous on Yhdysvaltoihin ja moniin Euroopan maihin verrattuna vasta lapsen kengissään, tällaiset tekniset asiat tuottavat päänvaivaa monille.

Julkisen vallan tulisi myös taloudellisesti tukea uusia rahoitus- ja liikemalleja. Esimerkiksi Isossa-Britanniassa Nesta tukee jakamistalouden start-up-toimintaa. Pitäisi myös uudistaa fyysistä infrastruktuuria esimerkiksi rakentamalla yhteiskäyttöpyörien verkostoja kaupunkeihin. Ja tietysti edistää autojen, noiden saastuttajista pahimpien, yhteiskäyttöä erilaisilla kannustimilla.

Summa summarum: selkeästi ja sujuvasti kirjoitettu sekä monilla valaisevilla konkreettisilla käytännön esimerkeillä varustettu *Kaikki jakoon!* vakuuttaa lukijan siitä, että tämä vasta tällä vuosisadalla alkanut mutta nopeasti etenevä talouden muoto saattaa pystyä pelastamaan niin ihmiset, yritykset kuin maapallonkin.

Tietojärkäle suomalaisen terveystalouden perusteista

MARTTI KEKOMÄKI

Maamme terveystalouden tuntu olevan pysyvästi tienhaaras, valintojen edessä. Valintoja tekevien on hyvä tietää tulosuuntansa, hyvä on myös muistaa kuljetun tien tärkeimmät merkkipaikat. Vain tämän tiedon pohjalta voi kulkija valita kulku-uransa viisaasti.

Kirjan toimituskunta nimekkäine kirjoittajajoukkoineen on

tuottanut merkittävän dokumentin kuvaamalla suomalaisen terveystalouden kehityksen. Teos painottaa väestön terveyden laaja-alaista edistämistä ja nimenomaan terveyttä edistävän, ennakoivan norminannon merkitystä. Suomessa, päinvastoin kuin aika monessa muussa maassa juuri ”public health” ja ”health care” kytkey-

---

Marita Sihto & Hannele Palosuo & Päivi Topo & Lauri Vuorenkoski & Kimmo Leppo (toim.)
Terveystalouden perusta ja käytännöt
Terveyden ja hyvinvoinnin laitos, 2013